

Genista tinctoria L.

Kručinka farbiarska

Genista tinctoria L. Sp. Pl. ed. 1, p. 710, 1753.

Syn.: incl. *Genista campestris* Janka — *G. coriacea* Kit. ex Kanitz — *G. elata* Wenderoth — *Genistoides elata* Moench nomen illeg. — *G. elatior* J. Koch — *G. hungarica* A. Kerner — *G. marginata* Besser — *G. pubescens* A. F. Láng — *G. virgata* Willd. — *G. perreymondii* auct.

Ker alebo poloker 5—150 (—200) cm vysoký, s kmenkom nadzemným a podzemným, krátkym, šikmo vzpriameným až vzpriameným. Konáre dlhé, vzpriamené, jednoduché, málo alebo silno rozkonárené, ryhované, holé alebo v hornej časti pritlačene chlpaté, spravidla zakončené súkvetím. Listy striedavé, takmer sediace, kopijovité až elipsovité, 9—50 × 2,5—1,5 mm veľké, zväčša končisté, s málo početnými zreteľnými postrannými žilami. Kvety 8—15 mm dlhé, po 1 v pazuchách listencov v koncových strapcoch, niekedy tvoria ihlanovitú metlinu. Kvetné stopky 1—2 mm dlhé, kratšie alebo také dlhé ako kališná rúrka, s 2 spravidla kopijovitými ca 1 mm dlhými listencami. Kalich nezreteľne 2-pyskový, holý alebo krátkochlpatý, 3—7 mm dlhý, zuby kalicha len málo rozdielne, pred zrelosťou opadavé. Koruna zlatožltá alebo bledožltá, holá. Strieška so širokou vajcovitou čepelou a krátkym nechtikom. Člnok úzky, tupý. Struky čiarkovité, 15—25 (—32) × 2—3 (—5) mm veľké, ploché, zväčša priame alebo mierne kosákovite zahnuté, s chlopňami holými alebo rôzne chlpatými, s (3—) 5—10 (—11) semenami. Semená okrúhle, sploštené, olivovo-hnedé až čierne, 2,5 mm v priemere.

Taxonomická poznámka. Druh je veľmi variabilný, v najrôznejších znakoch, najmä v habite, veľkosti rastliny, v tvare a rozmeroch listov, v odení rastliny, strukov atď. Do tesného príbuzenského vzťahu patrí aj obdobne variabilný druh *G. ovata* Waldst. et Kit. in Willd. Veľká variabilita v jednotlivých znakoch, rôzne kombinácie jednotlivých stavov znakov, ako aj pravdepodobná hybridizácia vytvárajú určitý náznak kontinuálnej variability, a preto niektorí autori chápu *G. tinctoria* vo veľmi širokom rozsahu, bez rozlíšenia akýchkoľvek vnútrodrohových taxónov (napr. Gibbs Fl. Eur. 2: 95, 1968). Podrobnejšie štúdium slovenského materiálu však ukázalo, že v rámci druhu *G. tinctoria* je možné rozoznávať niekoľko charakteristických taxónov význačných okrem svojich morfológických znakov aj určitou väzbou na geografické územia a ekocologické pomery. Medzi týmito základnými taxónmi okruhu *G. tinctoria* existujú pomerne početné prechodné typy, ktoré znemožňujú hodnotiť tieto taxóny v inej hodnote ako poddruh. Prechodné typy veľmi blízke určitej subspeácii sa chápu ako súčasť variability tohto poddruhu a ich rozšírenie